

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoP/112/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6412211040
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6412211040.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľky Z. N., nar. XX. 6. XXXX, bytom Žiar nad Hronom, Námestie Matice slovenskej 404/7, zastúpenej advokátom JUDr. Viktorom Šurkom, Advokátska kancelária so sídlom v Žiari nad Hronom, SNP 120, proti odporcovi P. Z. N., nar. 9. 8. XXXX, bytom T. nad D., K. 6/34, v konaní o návrhu navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 10P/119/2012-43 zo dňa 3. 10. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol na základe návrhu navrhovateľky zo dňa 24. 8. 2012, ktorým sa domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti voči odporcovi tak, že odporcu zaviazal prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným v sume 180,- Eur mesačne. Týmto rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 8P 275/07 - 97 zo dňa 11. 12. 2007 (prvý výrok). Zároveň zročné výživné za obdobie od 1. 9. 2012 do 3. 10. 2012 vo výške 53,86 Eur zaviazal odporcu uhradiť do 60 dní odo dňa právoplatnosti súdneho rozhodnutia k rukám navrhovateľky pod následkom výkonu rozhodnutia (druhý výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania (tretí výrok).

V dôvodoch rozsudku okresný súd, zhodnotiac výsledky vykonaného dokazovania, uviedol, že má preukázanú čiastočnú opodstatnenosť a odôvodnenosť podaného návrhu navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu.

Poukázal na skutočnosť, že naposledy bola vyživovacia povinnosť odporcu k navrhovateľke upravená rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 8P 275/07 - 97 zo dňa 11. 12. 2007 tak, že odporca bol zaviazaný prispievať na výživu navrhovateľky (v tom čase maloletej Z.) výživným v sume 126,14 Eur mesačne počnúc dňom 1. 8. 2007, vždy do 15 - teho dňa v mesiaci vopred.

Výživné bolo teda naposledy upravované takmer pred štyrmi rokmi. V tom čase bola navrhovateľka maloletá a bola študentkou Gymnázia v Žiari nad Hronom. Bola zapojená do projektového vzdelávania, pretrvávali u nej zdravotné problémy (bola silná alergička, užívala lieky a v súvislosti s medikamentóznou liečbou u kožného lekára, mala zhoršený zrak). V súčasnej dobe je navrhovateľka študentkou 2. ročníka Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, býva na internáte, s čím sú spojené zvýšené výdavky (úhradu internátu, cestovanie domov, strava ako aj ďalšie náklady týkajúce sa školských potrieb, školských pomôcok).

Ohľadom majetkových pomerov odporcu súd uviedol, že odporca v čase ostatnej úpravy výživného dosahoval v pracovnom pomere priemerný mesačný zárobok vo výške 26.301,- Sk (vo vtedy platnej mene) netto, býval v ubytovni Ministerstva vnútra SR, za ubytovanie uhrádzal poplatok 400,- Sk

mesačne, pričom cestovné náklady si vyčíslil vo výške 2.000,- Sk mesačne, MHD vo výške 720,- Sk mesačne. Bol vlastníkom trojizbového bytu v Žiari nad Hronom, splácal úver na bývanie v mesačných splátkach vo výške 4.275,- Sk, bezúčelový úver na bytové zariadenie vo výške 3.0445,- Sk mesačne. Bol dispenzarizovaný v internej ambulancii NsP MV SR. V súčasnosti je vlastníkom nehnuteľností ako aj osobného motorového vozidla. Oproti poslednej úprave vyživovacej povinnosti nedošlo k zmene vyživovacích povinností u odporcu.

Súd s poukazom na ust. § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3, § 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine zdôraznil, že odporca si musí uvedomiť, že u povinnej osoby sú rozhodujúce objektívne reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné, pričom povinnosť obidvoch rodičov starať sa o výživu dieťaťa je odrazom zásady, podľa ktorej sa na zabezpečení osobných potrieb a výživy dieťaťa podieľajú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych možností a schopností a podľa pomeru ich príjmov a celkovej finančnej a sociálnej situácie. Pri určovaní výšky výživného je potrebné predovšetkým brať ohľad na potreby dieťaťa, ktorá miera je rôzna, podľa okolností prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku, školského zaradenia, fyzickej a duševnej vyspelosti, zdravotného stavu, kultúrno-spoločenských potrieb a pod.. Toto však nie sú jediné relevantné kritéria, ktoré sa pri určovaní výšky výživného zohľadňujú, pretože potreby sa skúmajú aj vo vzťahu k životnej úrovni rodičov dieťaťa. Pri vyššej životnej úrovni rodiča, ktorý je povinný platiť výživné súd určí výživné pre dieťa vo výške, ktorá prevyšuje jeho reálne odôvodnené potreby a naopak, pri nižšej životnej úrovni rodiča, resp. jeho nižšom finančnom príjme sa určuje také výživné, ktoré pokrýje aspoň nevyhnutné potreby dieťaťa.

Súd v časti vyhovel návrhu navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu, lebo mal jednoznačne preukázanú zmenu pomerov na strane navrhovateľky spočívajúcu v zvýšení nákladov na zabezpečenie jej základných životných potrieb, štúdia a zdravotnej starostlivosti. Pričom zdôraznil, že úhrada týchto nákladov nie je povinnosťou len jedného z rodičov, t. j. jej matky, s ktorou žije v spoločnej domácnosti a ktorá prevažnú časť týchto nákladov hradí. Zároveň uviedol, že je v možnostiach a schopnostiach odporcu uhrádzať zvýšené výživné bez akéhokoľvek existenčného ohrozenia odporcu.

Proti rozsudku okresného súdu podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie navrhovateľka. Navrhla, aby súd vyhovel jej návrhu a zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na sumu 280,- Eur mesačne počnúc dňom 1. 9. 2012, ktoré odporca bude povinný platiť do 20. dňa v mesiaci k rukám navrhovateľky, pričom zročné výživné bude povinný zaplatiť do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň si uplatnila aj nárok na náhradu trov konania v sume spolu 627,77 Eur.

Namietala postup súdu, keď na pojednávaní dňa 3. 10. 2012 jej nebol daný priestor na vyjadrenie, keď jej tvrdenia v návrhu boli braté do úvahy len okrajovo, pričom nemala možnosť oboznámiť sa s vyjadrením odporcu k návrhu, ktoré jej v rozsahu 5 strán bolo odovzdané priamo na pojednávaní. Namietala, že súd nevykonal dôsledné dokazovanie ohľadne príjmu odporcu, nezohľadnil skutočnosť, že nad rámec vyživovacej povinnosti jej prispieval len sporadicky a nezohľadnil ani jej odôvodnené náklady na štúdium a zdravotnú starostlivosť. Podľa jej názoru odporca úmyselne zamlčal skutočnosť, že pri odchode z policajného zboru mu v júni 2011 bolo vyplatené odstupné v sume cca. 10. 000, - Eur, pričom túto sumu je potrebné pripočítať k mesačnému príjmu. Podstatné je aj to, že odporca nebol nútený odísť do dôchodku, čiže sa vzdal výhodnejšieho zamestnania, pričom podľa jej názoru príjem odporcu je vyšší ako uviedol. Neboli v ňom zohľadnené vyplácané „diéty“. Uviedla tiež, že na rekonštrukciu bytu nemal dôvod brať si vysoký úver, keď predchádzajúci byt predal za 18,256,- Eur a nový si kúpil za 11,286,- Eur, ako ani nebol nutný úver na kúpu chaty. Poukázala aj na to, že jej mesačné výdavky negatívne ovplyvňuje jej dlhodobá nepriaznivý zdravotný stav. Nesúhlasila ani s odôvodnením súdu, že ak aj matka bude prispievať rovnakou sumou, budú jej výdavky pokryté, lebo nie je schopná prispievať na jej výživu rovnakou sumou ako odporca, nakoľko jej príjem je nižší a má o jednu vyživovaciu povinnosť viac. Poukázala tiež na skutočnosť, že náročnosť štúdia a aj samotný rozvrh jej neumožňujú brigádovať. Neodmieta možnosť privyrobiť si ako zdravotník SČK a školená lektorka prvej pomoci, ale je to možné len sporadicky. Nepovažovala za dôvodné ani to, aby súd vyhovel odporcovi ohľadom splatnosti výživného, ktorú posunul na 25. deň v mesiaci, lebo jej mesačné platby sú k 20. až 23. dňu v mesiaci.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky žiadal, aby súd odvolaniu navrhovateľky nevyhovel a „zamietol ho ako nedôvodné“. Podľa jeho názoru sudkyňa viedla pojednávanie štandardným spôsobom, obe strany mali dostatočný priestor na svoje vyjadrenia. Sama navrhovateľka uviedla, že má dostatok času na preštudovanie jeho vyjadrenia, ako aj priestor na vyjadrenia sa k nemu. Uviedol, že okrem

výsluhového dôchodku v sume 544,- Eur a mzdy 430,- Eur nemá žiadny iný príjem. Nepoprel, že mu bolo vyplatené odstupné, ale toto už investoval do rozšírenia vodičského preukazu, založenia vlastnej firmy, údržby osobného motorového vozidla a dovolenky. Poukázal na to, že bol ochotný aj vzhľadom na svoje vzdelanie a prax pracovať za 2,30 Eura za hodinu na rozdiel od navrhovateľky, ktorá odmietla ísť pracovať za 2,- Eura na hodinu. Nepáči sa mu, že bola tri mesiace doma a nemá absolútne žiadnu snahu si privyrobiť. Je absurdné, aby jej platil výživné v požadovanej sume, keď málokto pracujúci má na uspokojenie svojich životných potrieb sumu 280,- Eur. Poukázal tiež na skutočnosť, že aj matka navrhovateľky má k nej vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ navrhovateľka tvrdila, že sa vzdal výhodnejšieho zamestnania uviedol, že k ponúknutej pozícii vyšetrovateľa nemal žiadny vzťah a predpokladal, že podnikateľskou činnosťou, alebo akýmkoľvek iným zamestnaním si zarobí viac ako 300,- Eur mesačne. Ani navrhovateľkou namietané diéty nie sú relevantné, lebo tieto nepokryjú ani náklady na stravovanie. Vo vzťahu k tvrdeniu navrhovateľky, že vlastní nehnuteľnosti uviedol, že aj keď byt kúpil len za 340 000,- Sk, bolo ho nutné renovovať a chata pri Handlovej má len 20 m², pričom na jej kúpu si zobral úver. Ohľadom splatnosti výživného zdôraznil, že výplatný termín v ich firme je až 25- toho v mesiaci a podľa jeho názoru nie je problém posunúť platby navrhovateľky. Záverom vyjadrenia uviedol, že ich vzťah s dcérou bol dobrý, dvadsať rokov sa o svoju dcéru staral v rámci svojich možností, výživné platil vždy načas a v určenej miere. Aj keď bol nezamestnaný, nenapadlo ho podať návrh na zníženie vyživovacej povinnosti.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, preskúmal vec v celom rozsahu podľa § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej „O.s.p.“), bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Jedným z dôvodov pre zrušenie rozhodnutia okresného súdu v rámci odvolacieho konania je, ak súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine umožňuje zmeniť doterajšie rozhodnutie súdu, ak došlo k podstatnej zmene okolností, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažným spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. To znamená, že súd musí mať preukázanú podstatnú zmenu pomerov.

Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 10P/119/2012 a vychádzal zo zistenia, že predmetom konania je návrh navrhovateľky zo dňa 24. 8. 2012 voči odporcovi na zvýšenie výživného. Navrhovateľka v čase začatia konania na súde prvého stupňa bola študentkou 2. ročníka Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, pričom svoj návrh odôvodnila tým, že naposledy bola ustálená vyživovacia povinnosť odporcu rozsudkom Okresného súdu

Žiar nad Hronom č. k. 8P/275/07 - 97 zo dňa 11. 12. 2007 vo výške 3.800,- Sk (126,14 Eur) mesačne. Táto suma výživného už nepokrýva jej základné životné náklady. Na jej strane došlo k výraznej zmene osobných pomerov, nakoľko dovŕšila osemnásť rokov, ukončila Gymnázium v Žiari nad Hronom a od septembra roku 2011 nastúpila do 1. ročníka Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, čím sa výrazne zvýšili jej životné náklady spočívajúce v cestovaní, náklady na internát, električku, stravu, knihy, skriptá a iné pomôcky nevyhnutné pre štúdium. Zvýšené výdavky má aj vzhľadom na svoje zdravotné problémy. Vzhľadom na tieto skutočnosti žiadala, aby súd zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na sumu 330,- Eur mesačne, tento návrh doplnila na súdnom pojednávaní a žiadala zvýšenie vyživovacej povinnosti na sumu 280,- Eur mesačne od 1. 9. 2012.

Podľa názoru odvolacieho súdu v konaní bolo preukázané, že od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane účastníkov. Z obsahu spisu je zrejmé, že sú splnené zákonné podmienky na to, aby súd zvýšil výšku vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľke. Navrhovateľka nie je schopná sama sa živiť, a teda obaja rodičia, tak otec ako aj matka majú voči nej stále vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu z vyššie citovaného ustanovenia § 62 Zákona o rodine, pričom je potrebné zohľadniť predovšetkým záujem dieťaťa. Uprednostňovaním práva dieťaťa (aj plnoletého) na výživu, ako jeho základnej a nevyhnutnej životnej potreby pred inými potrebami rodiča, zákon zdôrazňuje skutočnosť, že vyživovacia povinnosť rodiča voči dieťaťu je jeho prvoradou zákonnou povinnosťou, ktorej sa rodič nemôže zbaviť. Je nesporné, že výdavky navrhovateľky od posledného určenia výživného spred štyroch rokov vzrástli, a preto bolo nesporne potrebné zvýšiť vyživovaciu povinnosť odporcu.

Druhým rozhodujúcim kritériom, okrem odôvodnených potrieb dieťaťa, pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti sú individuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré musí mať súd náležite preukázané.

Jeden z hlavných argumentov navrhovateľky, ktorá nesúhlasila so súdom určenou výškou výživného bol ten, že súd nevykonal dôsledné dokazovanie ohľadne príjmu odporcu. Namietala, že odporcovi bolo vyplatené odstupné v sume cca. 10.000,- Eur, ktoré je potrebné pripočítať k príjmom odporcu. Odvolací súd považuje túto odvolaciu námietku za relevantnú, nakoľko daná skutočnosť sa nijakým spôsobom neodrazila v rozhodnutí a hodnotení prvostupňového súdu. Z obsahu spisu je pritom zrejmé, že na túto skutočnosť poukázala navrhovateľka už v podanom návrhu zo dňa 24. 8. 2012 (č.l.2 spisu), pričom odporca v podanom odvolaní túto navrhovateľkou tvrdenú skutočnosť nepoprel, ale len poukázal na to, že predmetnú sumu už investoval na uspokojenie svojich potrieb. Pokiaľ odporca v týchto súvislostiach poukázal na svoje výdavky, t.j., že investoval do rozšírenia vodičského preukazu, založenia vlastnej firmy, údržby osobného motorového vozidla a dovolenky odvolací súd uvádza, že plnenie si vyživovacej povinnosti voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičom, pričom jej plnenie má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Tvrdenia a doklady o výdavkoch rodiča slúžia súdu skôr ako dôkaz na stanovenie jeho životnej úrovne a nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť v primeranom rozsahu voči svojim deťom. Okresný súd mal na tento príjem, hoci len jednorázový, prihliadnuť.

Aj argument navrhovateľky, že odporca má zrejme vyšší príjem ako uviedol s poukazom na vyplácané tzv. diéty považuje odvolací súd za opodstatnený. Sám odporca v podanom odvolaní uviedol, že „tzv. diéty nie sú príjmom a v skutočnosti ani nepokrivujú náklady na stravovanie“. Okresný súd pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky na zvýšenie výživného opomenul zohľadniť, že odporca zamestnaný ako vodič má zrejme okrem mesačnej mzdy vyplácané od svojho zamestnávateľa SLOVAGROTRANS, a.s., Priemyselná 628, Žiar nad Hronom aj tzv. diéty a to bez ohľadu na skutočnosť, že tieto zamestnávateľ odporcu v potvrdení o mzde neuviedol (č.l. 24 spisu). V zmysle konštantnej judikatúry totiž platí, že do príjmov rodiča v pracovnom pomere pre účely výživného je treba zohľadniť aj benefity z pracovného pomeru ako sú diéty, ktoré súd započíta ako faktory určujúce životnú úroveň rodiča (pozri aj PAVELKOVÁ, B. 2011. Zákon o rodine, Komentár. Praha: C. H. BECK, 2011. s. 384. ISBN 978-80-7400-359-2).

Nie je celkom bez významu ani navrhovateľkina námietka, že sa odporca vzdal odchodom do výsluhového dôchodku výhodnejšieho zamestnania. Aj touto skutočnosťou sa mal konajúci súd zaoberať

a náležite zdôvodniť. Navrhovateľka vo svojom odvolaní poukázala na niektoré skutočnosti, ktoré v odôvodnení rozhodnutia prvostupňového súdu absentujú, pričom poukázala aj na skutočnosť, že jej nebol daný dostatočný priestor pred prvostupňovým súdom, čo môže naznačovať odňatie práva konať pred súdom.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou okresného súdu jednoznačne zistiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery odporcu, t.j zohľadniť vyplatené odstupné, ustáliť, či má odporca okrem mesačného príjmu vyplácané aj diéty a v akej výške. Na základe uvedených zistení potom okresný súd opätovne posúdi návrh navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľke.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 .

Poučenie:

proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.